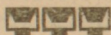

Piibli-lektsionid.

Mitmesugused piibli õpeained.

1918. aasta esimese weerandi jaoks.

Cartus, 1918.

Trükitud Tartu tööliste, sõdatite ja maatameeste
nõukogu trükitöös.

1. lektšion. — 6. jaanuaril.

Rogubuse lootus. — Millal läheb see täide?

Rüsimised.

1. Misjugune finnitus on meil selleks, et Issand jälle tulema saab? Ioa. 14, 1—3; Laul 50, 3; Eb. 9, 28.

2. Misjugune lootus walgustab kristlase jalgteed siin maailma pimeduses? Ap. 24, 15; Tit. 2, 13.

3. Kui tarwiline on igal kristlasel Kristuse tuleku lootust eneses elaw hoida? Eb. 9, 28. 1. märkus.

4. Misjuguse tunnistuse on meile minewiku pühad mehed jätnud, kes ka seda aulikku sündmust ootasivad? Juda 14; Job. 19, 25—27; Laul 17, 15. 2. märkus.

5. Millal läheb see „õnnis lootus“ täide? 1. Tes. 4, 13—18.

6. Misjugused jumalikud plaanid ja eesmärgid saawad siin maa pääl Kristuse tulekul täide minema? 3. märkus.

7. Misjugust õpetust andsiwad inglid, Kristuse tuleku kohta jüingritele, tema taewa mineku juures? Ap. 1, 9—11.

8. Misjugused kirjakohad näitawad meile, et Kristuse tulek mitte salaja ega waikselt olema ei saa? Ilm. 1, 7; Laul 50, 3, 4.

9. Missugune kirjeldus saab meile tema auliku tuleku üle antud? Matt. 16, 27; 25, 31.

10. Millal saavad äravalitsetud Issandale vastu taewa üles wõetud? Matt. 24, 30, 31. 4. märkus.

11. Kuidas saab meid waleõpetuse kohta tema tuleku üle hoiatatud? Mikspärast ei pea meie niisugust õpetust mitte nskuma? Salmid 23—27. 5. märkus.

12. Missuguse seisukoha peaksime meie kui Sumala rahwas Kristuse tuleku kohta wõtma? 1. Tes. 5, 4. 5.

13. Seda tähele pannes, et meie Kristuse tuleku aega punktipealselt mitte ei tea, missugust manitsust peaksime meie tähele panema? Mark. 13, 23—37. Pane neid lauseid tähele, „walwake“, „paluge“, — andis . . . igaleühele oma töö.

14. Missugune tõotus on nendele antud, kes walmis on, ja teda ootavad? Eb. 9, 28.

15. Missugune rõõmu hõiskamine kõlab Sumala rahwa suust, kui nemad Õnnistegijat oma auu sees tulema näewad? Jes. 25, 9.

16. Mis saavad need sel ajal ütlema ja tegema, kes mitte walmis ei ole? Ilm. 6, 15—17.

Märkused.

1. Selles lekttsionis saavad tihti ühed ja needsamad kirjakohad korratud, sellepärast, et need salmid mitme küsimuse pääle wastuseid sisaldawad. Õpilased peawad igal wastamise korral seda salmiosa pruukima, mis otse küsimise peale wastab.

2. „Üks kõige hirmuäratawamatest, aga ka aulikumatest tõdedest, mis meile piibel awaldab, on Kristuse teine tulek, et seda suurt äralunastamise tööd lõpetada“.

Sumala rändawa rahwale, kes nii kaua „pimedas ja surma warju orus“ kõnnib, walmistab selle tagasituleku tõotus, kes „ülesthõusmine ja elu“ on, ja kes

maalt äraaetuid jälle kodu tooma saab, ühte kallist röö-
mustawat lootust.

See, et Õnnistegija tagasi tulema saab, on terve piibli sisu põhjusjoon. Sellest päewast peale, kui esimine inimesepaar murelikult Eedeni aiale selja pööras, on usulapsed selle töötud isiku tulekut ootanud, kes ära-
riffuja wõimu murdma ja neid jälle äraaotatud Para-
disi tagasi tooma pidi. Pühad usumehed, kes wanal ajal elasid, waatasiwad juba oma eluajal usufilmil tule-
wikku, oma Messiasse auliku tuleku, kui nende lootuse täideminetu pääle. Enoh, kes seitsmes Adamast, kes Paradisis elanud oli, tema kes kolm aastafada Suma-
laga maapääl kõndinud oli, juba tema nägi uskust selle Wabastaja tulekut. Tema ütleb: „Waata, Issand tuleb mitme tuhanda pühaga kohut pidama kõi-
tide pääle“.

Oma kannatuse ööl hüüdis usuisa Job kõikumata kindluslega: „Mina tean, et minu Lunastaja elab ja tema saab mind wiimaks nullast ülesäratama, . . . ja saan oma liha sees Sumalat näha. Keda mina saan enesele näha, ja minu filmad saawad teda näha ja mitte wõõras. Suur wõitlus l. k. 325.

3 Nende, Sumala aulikude plaanide hulgas, mis Kristuse tulekul täide lähewad, on järgmised:

- a) Pühade furnute ülesäratamine, kes nullas puh-
kasiwad. — 1. Tes. 4, 16.
- b) Sumala lapsi ilmafüremata olekuga ehitamine.
1. Kor. 15, 51. 52.
- c) Pühade taewa wõtmine. Joa 14, 1—3; 1. Tes.
4, 16. 17.
- d) Saadana fidumine. Ilm. 20, 1—4,

4. See õpetus on väga laialelaotatud, et ennem Õnnistegija isiklist, nähtawat ilmumist, üks iseäralik klass inimesi siit maa päält üles wõetud saawad ja et see tulemine waitfelt ja inimliku filmale nägemata saab olema.

Õnnistegija sõnad Matteuse 24, 30. 31 teewad tõeks, et see eksitus on. Arawalitsetud saavad kogutud, Õnnistegija isiklike, nähtawa tuleku ajal. Mullas magawate pühade ülesäratamise ajal saavad elawad pühad „ühtlasi nendega pilwede sees kistama Issanda wastu taewa poole; ja nõnda peame meie ikka Issandaga olema“. 1. Tef. 4, 16—17.

5. Üks tundemärk teiste seas, mis Jerusalema ärarikkumist ettekuulutama pidi, saab Kristusest järgmiselt ettekuulutud: „Ja palju waleprohwetid tõusewad üles ja saawad palju ära eksitama“.

Waleprohwetid tõusewad üles, eksitafid palju rahwast ära ja kogufiwad neid kõrbe kottu. Kunstimehed ja nõiad, kes enestel imewäe ütlesiwad olema, mõjusiwad rahwa pääle, nõnda et rahwas nende järel käis kuni laugete üksikute paikadeni.

Uga see prohwetikuulutus sai wiimase aja jaoks antud. See tundemärk sai kui Kristuse teise tuleku tundemärk antud.

E. G. White.

2. lektzion. — 13. jaanuaril.

Kristuse tuleku märgid.

Rüsimised.

1. Mis on Issand oma rahwale annud, et nemad teakfiwad, millal tema tulek ligi on? Luf. 21, 25—27.

2. Kus kohal on need märgid näha ja misfugused nad on? Matt. 24, 29.

3. Misfugune punktipäalne teadmine Kristuse teise tuleku üle, on meie eest warjul hoitud? Salm 36. 1. märkus.

4. Misfuguseid märkifid pidi taewa küljes nähtama? Misfugusel ajal pidi neid tähele pandama? Salm 29. 2. märkus.

5. Missugune märk pidi enne suurt päitese pimedaks minekut olema? Salm. 6, 12.

6. Missugune suur maavärisemine oli sel ajal, et seda prohvetikuulutust kinnitada? 3. märkus.

7. Missugune teine märk pidi taewa küljes Kristuse teise tuleku läheduse tunnistaja olema? Salm 13.

8. Missugune sündmus lõendab seda? 4. märkus.

9. Mis käsib Õnnistegija meid teha, kui need märgid täide lähewad? Luf. 21, 28.

10. Missugust kinnitust peame meie loodusest õppima? Salmid 29—31.

11. Mis ütleb Jeesus sellest rahwa põlwest, kes neid märkisi näeb? Matt. 24, 34. 35. 5. märkus.

12. Missugune kirjeldus antakse meile rahwa kõlblise ja seltskondlise seisukorra üle, lühikene aeg enne Kristuse tulekut? Salmid 37—39.

13. Missuguse hoiatuse annab Jeesus oma rahwale sel ajal? Luf. 21, 34. 35.

14. Mis on meie kohus sel ajal? Salm 36; Luf. 12, 35. 36.

Märkused.

1. Kristuse tuleku päewa ja tundi ei ole meile mitte teada antud. Tema seletas oma jüngeritele, et ta oma tulemise päewa ja tundi neile ei wõi teada anda. Kui tema oleks seda neile wabalt ilmutanud, siis ei oleks tema neid mitte manitsenud, igal ajal selle sündmuse wastu walmis olla. On inimesi, kes arwawad, et nemad ka Kristuse tulemise päewa ja tundi teada wõiwad. Tulewiku ettekuulutamises näitawad nemad üles suurt tõsidust, aga Issand hoiatab neid niisuguse seisukoha wõtmise eest. Punktipäälne, Kristuse tuleku aeg on Jumalik saladus.

E. G. White.

2. Mis seda sündmust weel rohkem filmapaihtwamaks tegi, oli see, et selle sündmuse täidemineku aeg

kindlaks määratult ülesantud oli. Kui Kristus oma jüngritega koguduse suurest wiletsuse ajast rääkis — see oli 1260 aasta pikkune paawstlik tagakiusamise aeg, mille kohta tema ütelnud oli, et see aeg lühendud pidi saama — nimetas tema ka teatud sündmuse, mis tema tuleku eel saawad olema, ja määras selle aja kindlaks, millal see esimene nendest pidi olema! „Uga warsti pärast seda wiletsuse aega läheb päike pimedaks, ja kuu ei anna oma walgust wälja“. Suur wõitlus l. k. 331. 332.

„Pime päew 19. mail 1780, nõnda nimetatud sellepärast, et selles päewal tähelepanemisewäärt pimedus walitses, mis ennast üle terve Uue-Inglismaa wälja laotas. . . Selle looduse nähtuse tõsised põhjuied on tundmata“.

Websteri Inglise sõna-raamat 1869 a. wäljaanne.

„19. mail 1780. lautas ennast üks iseäralik pimedus laiale, üle terve Uue-Inglismaa kuni Kanadani. See pimedus kestis ligi nelikümmend tundi, kella kümnest hommikust, kuni keskööni. Pimedus oli nii suur, et wõimata oli harilikku trükki lugeda, kella päält aega näha, süüa, ehk teisi ülesandeid toimetada. Kõik oliwad halwas tujus ja paljudel oli suur hirm.“

Rodulinnud läksiwad magama.

Wõimata oli isegi neid asju äratunda, mis õige ligidal seisiwad. On ju ka ennemgi pimedaid päiwi olnud, aga nii pimedat päewa ei ole keegi näinud.

Niisuguste looduse nähtuste põhjused on tundmata.

See ei olnud aga mitte päikese warjutuse järelendus“.

Robert Sears, Guide to Knowledge 1844.

„19. mai 1780. jääb minule unustamataks. Ma olin siis kuueistkümnne aastane. See oli ühel ilusal hommikul umbes kella kahelja ümber, kui minu isa tuppä tuli ja ütles, et päikene iseäralikult paistab. Taewas oli selge, õhk oli paks ja wali. Päike paistis nõrgalt kollaka paistega ja läks ifka pimedamaks, kuni ta wiimaks

hoopis ära kadus. Lõuna ajal süütasime meie küünlad põlema, kuid küünla walgus ei walgustanud nii hästi, kui öösel. . .

Minu isa ja ema olivad wogad inimesed ja mõtlesiwad et nüüd wiimne päew käes on. Nemad jäiwad terweks ööks ülesse, ja ütlesiwad et pimedus öö lõpul olla ära kadunud, sellel ajal oli täiskuu aeg, ja kuu oli punane kui weri. See rahutus ja kõra mis selle sündmuse tagajärjel oli, jättis ühe sügawa mulje minu pääle". *Milo Bostcoick Carmden N. J. 1848.*

"See pime päew Põhja-Amerikas oli niisugune looduseilme, mis alati huwitusega loetakse, mis aga mõteteadus seletada ei mõista".

Prof. Herrschel in *Creat Ewento of the Createst Century* 40.

3. Mõni aasta ennem seda pimedat päewa 1. novembril 1755 oli niisugune suur maawärisemine, mis sugust ajalugu ennem seda ei mäleta. See on üldse „Lisaboni maawärisemise all tuntud, sest kõigesuurem inimeste arw sai siin hukka, mis iial maawärisemise juures ette on tulnud; aga maawärisemine oli nii laialdane, et ta nelja miljoni ruutpenikoorma pääl tunda oli. Umbes 90.000 inimest saiwad sell päewal hukka.

4. See kõige toredam ja suurem tähe sadu, mis maailmas siamaale nähtud, oli 13. novembril 1833. Selle imestamise wäärt waatepildi laialdust oli wõimata väljarehkendada. . . Terwe taewas paistis liikumas olema, ja tuletas tahtmata seda Ilmutamise raamatus ettetoodud pilti ette, kus kuuenda pitseri lahtiwõtmisel taewa tähed maha langesiwad maa peale, otsekui wiigipuu oma küpsmata marjad maha ajab, kui teda kangeft tuulest kõigutatakse". *Buritts Geographie of the Seacens* f. 157. 158.

Ükski mõttetark ei ole iialgi niisugusest sündmusest teatanud, kui see oli. Prohwet on seda meile 1800. a. ette kuulutanud, kui meie ainult tahame mõista, et kui

õeldud on: „Ja taewa tähed langevad maha maa pääle“, siis tähendab see tähesadu“. *New York Journal of Commerce*, Nov. 14. 1833.

Meie seletame, et see tulesadu, mis meie kestnädala hommiku nägime, üks hirmus eeskuju — üks kindel eelkäia — selle suure ja kardetava päewa halastuse märk on, mis selle maa elanikud siis näha saavad, kui tuues pitses awatud saab. See aeg on käes, ta ei ole mitte üksi uues testamendis ette kujutud, vaid ka wanas testamendis; paremat pilti, kuidas wiigipuu omad marjad maha ajab, kui teda kangeft tuulest kõigutatakse ei wõi enam olla“. *The old Coundryman*, *New-York* de citiert im *Evening Advertiser Portland, Maine* Nov. 26. 1833.

5. „Kristus on meile oma tulemise märgid annud. Tema annab teada, millal tema ligi on, ja ukse ees. Tema ütleb nende kohta, kes neid märkifid näewad: „See finatse põlwe rahwas ei löpe mitte ära, kuni see kõit saab sündinud“. Nüüd teame meie kindlaste, et Kristuse tulemine ligi on“.

E. G. White.

3. lektzion. — 20. jaanuaril.

Praeguse aja märgid.

Rüsimised.

1. Mis otstarbeks on meile lõpuaja märgid antud? *Matt.* 24, 33.
2. Misjugused wiimase aja märgid on meile prohwet *Joeli* läbi antud? *Joel* 4, 9—14. 1. märkus.
3. Misjugune kuulutus saab siis olema, kui seitsmes ingel hakkab pasunat ajama? *Ilm.* 11, 15.
4. Mis ütlewad siis need 24 wanemat? *Salm.* 17.

5. Kuidas on siis rahwaste meeleolu? Salm. 18, esimine osa, 2. märkus.

6. Missuguses wahelkorras seisab rahwaste wiha, maailma ajaloo lõpuetendustega? Salm. 18. 3. märkus.

7. Mis saab nendele ootamata tulema, kes hüüawad: rahu, rahu? 1. Tes. 5, 3.

8. Missugused teised eluseisukorrad awaldawad wiimse aja ilmet? Sak. 5, 1—6. 4. märkus.

9. Missugune manitsus saab Jumala rahwale, sellel häda ja wiletsuse ajal antud? Salmid 7—9.

10. Mis kuulutab prohwet Daniel ette, lõpu aja kohta? Tan. 12, 4. 5. märkus.

11. Kuidas kirjeldab Kristus, kõlblise ja seltskondlise elu seisukorda wiimase ajal? Matt. 24, 37—39.

12. Mis ütleb Paulus wiimase aja rahwa waimulikust seisukorrast? 2. Tim. 3. 1—5.

13. Missugune selts rahwast ilmutab meile wiimast aega? 2. Petr. 3, 3.

14. Mis ütlewad teotajad? Missugune tõde on neil teadmata? Salmid 4—7. 6. märkus.

15. Mikspärast wiivitab Jumal kohtupäewaga nii kaua? Salm 9.

16. Et küll nähtawaste wiibinud, mis on sellegi päraest täiest kindel? Salm 10.

17. Missugust manitsust peame meie seda enam tähele panema? Salmid 11. 12.

Märkused.

1. Prohwet Joeli nägemine juhib meid ühe määratu suure sõja ettevalmistuse pääle.

Rõik wõimalused saawad selleks pruugitud, et ennast selle wastu ettevalmistada.

Et see ettekuulutus wiimase aja jaoks on, ütleb meile see salm ise: „Sest lõikus on walmis!“ — „Jehowa päew on ligi“, kohtu aeg on ukse ees.

2. See juhib meid selle aja pääle, kus kõik maailma rahwad üheskoos rahutumad on. Millalgi ennem ei ole see nii täide läinud, kui nüüd.

3. Meie elame seitsmenda ingli hääle päivil. Meie oleme selle kolme aasta sees ise selle päälnägijad olnud, mis siin kirjeldatud on. Selle prohveti kuulutuse täidminek on wiimasel ajal.

4. See rahwa põlw annab ennast iseäranis tunda, raha kokkukogumises. Et need arvamata suured rikkused pettuse ja liiakasu püüdmise läbi kokku on pandud, selle vastu ei waidle küll keegi.

Seda võib küllalt tõeks teha, et see asjaolu prohveti kuulutuste täidminek on. Aga seda tõendada, et keegi rikas olla ei tohi, ehk ütelda, et kõik rikkad ülekohtused inimesed oleksid, oleks ka patt.

Mitte raha, waid raha armastus (ihnus ja ahnus) „see on kõige kurja juur“.

Ühe waeze mehe südames wõiwad niisamasugused kalduwused ja armastus oma wähemate rahasummade järel olla, kui rikkal mehel oma miljonite järele. Seine iseloomu joon on, kergemeelsus raharaiskamises.

Seda näeme oma ajal igal pool.

5. Danieli raamat oli kinni pitseeritud kuni „lõpuajani“. See wäljaütelus käib ühe lühikese aja kohta maailma lõpu eel. Teg-ajalt on Danieli raamatut rohkem loetud ja aru saadud, kui iialgi enne; ja ettekuulutustest arusaamine on palju suurenenud. Piibli laiali laotamine on suuri edusammusi teinud. Ennem seda aega wõis terwes maailmas ainult mõni miljon eksemplari piiblid, umbes 50 keeles leida. Sellest ajast pääle on Britti ja wäljamaa feltsid umbes 500 miljoni ekf. piiblit ja tema osasid 550 keeles wälja annud. Niisama on ka „tundmine“ kõigis teistes asjades suurenenud.

6. Istitud, kelle meel edenemise- ja maakujunemise õpetuse läbi tumestatud on, ei taha uskuda, et maailm üksford weeuputuse läbi ärawahitatud on olnud ja

mõtlemad ennast sellega õigustatud olema, Kristuse teise tulemise, ja tule läbi maailma ärarahvitamise õpetust mitte uskuda. Need teotavad advent-kuulutust. Melega Jumala sõnas teadmataolek on hädaohtlik.

4. lektzion. — 27. jaanuaril.

Sündmused Issanda päeval.

Rüsimised.

1. Kuidas saab Issanda päew ka weel muidu hüütud? Sew. 1, 14. 15. — Wiha päew.
2. Missugune sündmus saab sel ajal, mis kui „Issanda päew“ tuntud on, olema? 2. Peetr. 3, 10—12, 1. märkus.
3. Missugused sündmused käiwad selle wiimse Jumala wiha päewa eel? Ilm. 6, 12—17.
4. Missugune sündmus peab Kristuse ütelse järel, nende märkidele järgnema? Matt. 24, 29—31. Krist. tulek
5. Missugune tõsine teadaanne saab kuulnud, lühikene aeg enne Kristuse tulekut pilwe pääl? Ilm. 22, 11. 12.
6. Kui nüüd igaühe saatus otsustatud on, ja sõna-kuulmatad iseene hoolets jäetakse, missugune Jumala wiha nuhtlus tuleb siis maa pääle? Ilm. 15, 1; 16, 1. 2. märkus.
7. Missugune teine sündmus saab weel olema, enne kui Kristus tuleb? Tan. 12, 2. 3. märkus.
8. Millal saab olema üleüldine õigete ülestõusmine? 1. Kor. 15, 22. 23. 1. Tes. 4, 16.
9. Kuidas hüütakse seda ülestõusmist? Ilm. 20, 5. 6.

10. Mis üeldakse meile „teistest furnutest“, kes mitte „õndsate ja pühade“ hulka ei kuulu? Ilm. 20, 5.

11. Missugusest tööst võtavad pühad tuhande aasta jooksul osa? Ilm. 20, 4. 6. 4. märkus.

12. Mis saab siis saadanaga, kui Kristus tuleb? Ilm. 20, 1—3. 5 märkus.

13. Missugune hirmus nuhtlus tuleb jellel ajal Jumalakartmatate pääle? 2. Tes. 1. 7—9; 2, 8.

14. Missuguses seisukorras on siis maa, kui saat-tan seotud on? Jes. 24, 1—3; Jer. 4, 20—27.

15. Kus on pühad sel ajal, kui maa niisuguses ärarikutud seisukorras on? Ioan. 14, 1—3; 1. Tes. 4, 16, 17.

16. Mis saab tuhande aasta lõpul olema? Ilm. 20, 7—10.

17. Kuidas kirjeldab prohvet patuste lõppu? Mal. 3, 19.

18. Mis saab siis jündima, kui maa tule läbi uuendatud on? Kus saab äralunastute jääda kodu olema? Ilm. 21, 1—3; Laul 37, 11. 29.

Märkused.

1. Pane neid jündmüsi tähele, mis „Issanda päewa“ jooksul saavad olema.

- „Taevast taganes kui kokkukeeratud paber.“
- Jumalakartmatate hirm.
- Rahvaste sõjavägede hukkaamine.
- Tuli, mis inimeste teod ära põletab.
- Ärahävitust kestab kaua, ühest aja-igast teise.
- Viimne tuli, mille läbi taevad hukka saavad ja maakera kõvad algained ära sulavad.
- Uus maa, mis tule lähi puhastatud, saab õigete jääda koduks ettetulema.

See on „Issanda päew.“ Täna on weel armu päew, õnnistuse päew. Kui see päew lõppeb, siis algab Sumala päew.

2. „Ma nägin, et Jeesus kõige pühamast paigast mitte enne ei tahtnud lahkuda, kuna iga inimese saatuse, kas päästmiseks ehk hukatuseks otsustatud on, ja et Sumala wiha ei tule mitte enne, kui Jeesus oma töö kõige pühamas paigas lõpetand on, oma preesterlikud riided ära wõtnud ja kättemaksmise riided enese ümber pannud. Siis astub Jeesus Isa ja inimeste wahelt kõrwale, ja Sumal ei saa mitte enam kauem waitima, waid ta saab oma wiha wälja walama, nende pääle, kes tema tõe on ära heitnud. . . . Uga kui meie Ülempreester oma töö kõige pühamas paigas on lõpetanud, siis tõuseb ta üles, paneb kättemaksmise riided enese ümber, ja siis walatakse seitse wiimist nuhtlust wälja.“ Läbielamised ja nägemised I. k. 27.

3. Sauad lähewad lahti ja „palju neist, kes mulla põrmus magawad, ärkawad siis üles, teised igaweseks eluks ja teised igaweseks häbiks ja teotuseks.“

Rõik, kes seda kolmekordse ingli kuulutust uskudes furnud on, tulewad aulikult oma haudadest wälja, et nendega üheskoos, kes Sumala käskusid on pidanud, ja elawad, Sumala rabu seadust näha. Ka need „kes teda on läbi pistnud,“ need, kes Kristuse surma juures teda teotasid, ja tema tõe ja rahwa kanged wastasid, saawad ülesäratud, et teda tema au sees näha ja õigeid, sõnakuulelikka, neile antud au sees näha.“ Suur wõitlus lk. 680.

4. Pühad istuwad Kristusega aujärgede pääl, ja walitsewad temaga tuhat aastat. Uga need aujärjed on kohtumõistmise aujärjed ja nad on temaga kaastegewad kui kohtumõistjad. Apostel Paulus seletab seda 1. Korint. 6, 2. 3. kus ta ütleb, et pühad maailma pääle saawad kohut mõistma, niisama ka langenud inglite pääle. See tähendab, et nemad üleskirjutud tegude ja sõnade järele selle kohase nuhtluse määravad.

5. „Sügavus.“ See sõna saab algteeles 1. Mos. 1, 2. tarvitud, et maad kirjeldada, kudas tema oli enne kui Jumal ütles: „Saagu valgus.“ See lause oleks siis järgmine: „Maa oli tühi ja paljas ja pimedus oli sügavuse pääl.“ Jer. 4, 23.

5. lektšion. — 3. weebruaril.

Pühade pärandus.

Rüsimised.

1. Mis oli Jumala eesmärk alguses, kui ta maailma valmistas? Jes. 45, 18.

2. Mis sugused inimesed löi tema sellepärast jelle maa pääle elama? 1. Mos. 1, 27. 31; Eb. 2, 6. 7.

3. Kui kaugele kaotas inimene oma algseisukorra, pühaduse ja Jumala sarnaduse poolest? Room. 3, 23. 1. märkus.

4. Kas maa ka inimese patu pärast kannatab? 1. Mos. 3, 17. 18.

5. Mis ootab terve loodus? Room. 8, 18—23.

6. Mis on Jumal töötanud nende asjade kohta, mis patu läbi roojastud on? Ap. 3, 21. 2 märkus.

7. Kuidas saab maa oma esimese iluduse jälle tagasi? Jes. 65, 17. 18.

8. Mis sugune on see eesdiguš, mille pääle löit Jumala rahvas ootama peakšid? 2. Petr. 3, 13.

9. Kuidas võivad patused inimesed ettevalmistatud saada, niisugusele rõõmule ja suremata olekule? Luk. 19, 10; Matt. 1, 21; 2. Kor. 5, 17.

10. Mis töötas Jumal Abraamil? Kui kaugele ulatav oli see töötus? 1. Mos. 13, 14—16; Room. 4, 13.

11. Keda arwab Issand Abraami seemnets? Room. 9, 7. 8; Gal. 3, 29.

12. Kes ainult saab uuele maale? Matt. 5, 5; Paul 37, 9.

13. Misjugune auline lootus on nendel, kes Jumalat armastavad? 1. Kor. 2, 9.

14. Kuidas kirjeldab Johannes uuemaa seisukorda? Ilm. 21, 1—4; 22, 3—5.

15. Misjuguft pilti uuest maast, kujutab meile prohvet Jesaja? Jes. 35, 5—7.

16. Mis teeb Kristus nende hääks, kes teda täieste omaks õnnistegijaks vastu võtavad? Ev. 2, 1; Wil. 3, 21. 3. märkus.

Märkused.

1. Jumala sarnadus sai ärarikutud ja pea hoopis ära kaotud. Inimese kehalik jõud sai nõrgestud, tema mõistus vähendud ja tema waimlik arusaamine tumestud. Tema sai surma alla heidetud. Raswatus l. k. 13.

2. „Oma lõpmata armastuses oli äralunastamise nõu peetud ja inimesele üks proowi aeg antud. See pidi äralunastamise töö olema, et inimeses jälle Looja kaju üles ehitada, teda täijusele tagasi tuua, milles tema loodud oli, ihu, hinge ja waimu edenemist arendada, et Jumaliku eesmärgi, tema loomise töö juures jälle ära tunda võiks.“ Raswatus l. k. 14.

3. Kristus tahab waimliku surnutele elu anda, tema tahab tumestud mõistust uuendada, tema tahab seda ajaliku hukkaminewat ihu ümbermuuta. Misjugune imelik ümbermuutmine!

„Kristus tuli, et seda mis kadunud on, jälle üles seada. Tema tahab meie halwa ihu muuta, et see tema äraseletud ihu sarnaseks peab saama. See surelikhukkaminew kaju, mis lord patu läbi paljastatud sai, saab täielik, ilus ja suremata olema. Rõik puudused ja wead jääwad hauda.

Rui neid jälle elupuu juure lastud saab, saavad äralunastatud selles kadunud paradisis „kaswama“ kuni nemad inimesesoo alg-suuruse omas aulikus olekus wälja annawad.

Wiimsed pattu jäljed saavad kõrwaldatud ja tema rahwas saab ihu, hinge ja wainu poolest oma Issanda aus hiilgama.“

Suur wõitlus I. k. 688.

6. lektšion. — 10. weebruaril.

Jumala käsu iseloomus.

R ü s i m u s e d.

1. Mis on Jumala iseloomus? 1. Joan. 4, 8. 16.
2. Rui suur oli Jumala armastus patuse inimese wastu? Joan. 3, 16.
3. Misjugune kindlustus on meile Jumala muutmata iseloomu kohta antud? Mal. 3, 6; Sak. 1, 17.
4. Misjugused omadused Jumala iseloomus on Jumala armastusega ühendud? 2. Mos. 34, 6. 7; Laul 89, 15. Wastus: Õigus ja halastus.
5. Mis oli enne käsku wõimata tunda? Room. 3, 20; 1. Joan. 3, 4.
6. Rui Jumala rahwas Jumala käsu suuremalt osalt äraunustanud olid, kuidas awaldas ta neile uuesti oma soowi? 2. Mos. 20, 3—17. Wastus: Selles, et tema neile jälle 10 käsku andis.
7. Kuidas näitab Paulus, et käsk kõigi inimestele maksew on? Rom. 3, 19.
8. Mis kasu on käsust, kui tema patust õigeks mõista ei jõua? Sak. 1, 23—25. 1. märkus.
9. Kuidas awaldas Jumal oma käsku, pääle kirjitud käsu, weel ühel elawamal kombel? Laul 40, 8. 9; Joan. 1. 5, 10.

10. Mis ütles Kristus oma seisukohast käsu vastu? Matt. 5, 17. 18. 2. märk.

11. Missuguses vahelkorras Kristuse sõnade järelle seisab käsk armastusele? Matt. 22, 36—40.

12. Kuidas sai langenud inimesel võimalikuks, jälle Jumala käsku pidada? Rom. 8, 3. 4.

13. Mis on Jumal töotanud neile teha, kes temaga seadusesse astuda tahavad? Eb. 8, 10.

14. Missuguse seisukoha võtab tema siis Jumala käsu kohta? Laul 119, 97.

Märkused.

Räsu tarvitus on järgmistest asjadest näha.

- a) Tema avaldab patu, kui kõlbluse peegel.
- b) Tema mõistab pattu hukka, ja tunnistab sellega et ta õige on. Room. 7, 9—12.
- c) Alvitab patust pöörmisele. Laul 19, 8. 9.
- d) Tunnistab Kristuse iseloomu õigusest, mis meile on avaldatud. Room. 3, 21.
- e) Tema on õiguse mõõt. Jes. 51, 7.
- f) Tema saab ka viimses kohtus mõdedupuuks olema. Sak. 2, 9—12; Rog. 12, 13. 14.

2. Etsliku inimese käsi seisku kaua paigal, enne kui tema julgeb inimliku mõistuse tööriistaga, kas võdi ühte ainsamat sõna käsu laudade päält välja raiuda, mis püha Jumala käsi sisse lõikanud on. Kas peaks tema igawese käsu lauad, tema loodud olevuse käe läbi ärarikutud saama? Seesinane, kellel see nõu on, peaks ennast niisuguste põhjustega püüdma warjata, mis nii pühad on kui Jumal, ja nii tugewad, kui Jumala jõud. Ütski, pääle pühitsetud käte, ei tohtinud seaduse-laekast puutuda; aga kolm kord pühad peaksid selle käed olema, kes julgeb seda käsku puutuda, mis laeka sees on“.

Georg Elliott, in Abiding Sabbath pages 128. 129.

"Jumala käst on Jumalik käst, püha, taewalik ja täielik. . . . Tema ei leidu ühtegi käsku liig palju, ega ka liig vähe; tema on nõnda wördlemata, et tema täius, tema Jumaliku aluse tunnistus on. Ükski inimlik käsuandja ei oleks niisugust käsku wäljaanda wõinud, kui need, mis künnes käsus leida on. Spurgeon's Sermons, page 280.

7. lektzion. — 17. weebruaril.

Räsu ja ewangeliumi wahetord.

1. Mis on Jumala käsu otstarbe? Rom. 3, 20.

1. märkus.

2. Kuidas sai Pauluse patt awalikuks? Rom. 7, 7.

3. Kuidas kirjeldab Jakobus sedasama tõeasja?

Jak. 1. 23—25.

5. Misjugusest käsust räägib Jakobus, kui tema ütleb, „wabaduse käst“ „kuninglik käst“ Jak. 2, 8—12.

5. Mis õpetavad meile need kirja kohad Jumala käsu igawesest maksuwesest? 2. märkus.

6. Mis ei jõua käst üleastuja hääks teha. Rom. 1, 20. 23; 7, 10.

7. Mis meie halastaja Isa tegi, kui tema inimese abita seisukorda nägi? Rom. 8, 3. 4. 3. märkus.

8. Mis on Kristuse ewangeliumi otstarbe? Mis saab selle läbi awaldud? Rom. 1, 16. 17. 4. märkus.

9. Mis nõuab Jumal igalt terwe mõistusega inimeselt? Matt. 5, 20. 48.

Wastus: Täielikku õigust.

10. Mis wõib patune nende nõudmiste pääle ette tuua? Rom. 7, 18; Jef. 64, 6.

11. Kuidas saab Jumala õigus meile pakkutud? Kuidas saame seda omandada? Rom. 3, 21—26. 5. märkus.

12. Kes saab meile usu õiguse eeskujuks ette too-
dud? Rom. 4, 3.

13. Kuidas näitab meile see läbielamine, et usk
inimlise võimata oleku eest, mitte ei pruugi tagasi hir-
muda? Rom. 4, 20. 21.

14. Ehk Jumal küll Abraami usku temale õigu-
seks arvas, kuidas käis Abraam Jumala käskudega
ümber? 1. Mos. 26, 5.

15. Misõiguses wahetoras seisab usk Kristuse
sisse Jumala käskudega. Rom. 3. 31. märkus.

16. Mis ütleb kiri sellest usust, mis sõnakuulmist
ei avalda? Jak. 2, 20. 26.

17. Kuidas mõjub sõnakuulmine usu pääle?
Salm 22.

18. Mis saavad need läbi elama, kes ennast wiim-
sel ajal Kristuse tuleku vastu ette walmistawad?
Ihm. 14, 12.

Märkused.

1. „Jumal pani inimese käsu, kui ühe tingimise
alla, mis inimese olemas oleku pärast tingimata tarwi-
line on. Tema oli Jumala walitsuse alam ja ilma
seaduseta ei wõi ükski walitsus seista.“ Patriarhid
ja proh. 1. t. 38.

„Jumala käsk kitsendab inimest, aga tema on üks
wari, mis meie taewane Isa meie kaitseks pannud on.
Wäljaspool käskusid on wägiwald, hutatus ja surm.
Ulatine looduse käskudest üleastumine, toob ihuliku surma,
ja waimlise käskude üleastumine toob waimlise surma.
Säälsamas.

2. See käsk mis ütleb: „Sa ei pea mitte hi-
mustama“, andis Paulusele tema pattu tunda.

Selle käsu järele oli elaw tarwitus Tokobi ajal, mis
warastamast ja abielurikkumast keelas. See on kümme
käsku. Kristus ei kõrwaldanud ega muutnud neid.

Need on täna, kahelünnemal aastasajal niisama maks-wad, kui wanastki. „Issanda käsk on täielik ja muudab hinge ümber.“ — Ingl. piibel.

3. Kristuse töö omal ajal ei olnud mitte Jumala käsu nõudmist kõrvaldada, waid selle wastu wõimalust muretseda, kuidas need õiged Jumala nõudmised meie sees täidetud saaksiwad.

4. Rõigest meile tuntud uskudest, on ainult Jee-fuse Kristuse usul wõimalus inimesele õige elu jaoks jõudu anda.

See on ainus usutunnistus, kellel armastus alu-feks on, ja armastus on see ainsam jõud, mis tagajär-jerikkalt pattuga wõidelda wõib.

5. See imeline kirjakohht sisaldab lühidalt ewange-liumi. Käsk nõuab täielist õigust. Patune wõib aga roojast iseloomu ette tuua. Meie Õnnistegija tuleb meie juure, ja patub oma täielikku õigust meile, mis tema siin inimlikus elus üles näitas ja meile Jumala käsu wasta täit sõnakuulmist toob. Jumal wõtab seda patuse eest wasta. Patune hakkab sellest usust kinni ja on kindel.

Rõik, mis meie teeksime, ehk mis teinud oleksime, oma õigeks saamiseks, on tühine; maksew on ainult Kris-tuse tunnistus. „Sest kui meie Jumalaga oleme lepitatud, tema poja surma läbi, kui meie waenlased olime; palju enam peab meid tema elu läbi päästetama, et meie ju oleme lepitatud“. Rom. 5, 10.

Meie õigeks mõistmine sisaldab kolm asja: selle asja algusline, ärateeniw ja mõjuw põhjus. Algusline põhjus on Jumala arm, mis oma Poega meie pattude eest ära andis. Ussetäitmine on ärateeniw põhjus, meie õigeks saamiseks.

See, mis Kristus käsu wastu sõnakuulelik olles on teinud, ja see mis tema nuhtluse rahuldamiseks kannatanud, on meile andeks andmine ja õigeks mõistmine Jumala ees. See meie õigeks saamiseks mõjuw põhjus on — Kristuse teenimisel ei ole mitte tingimata (see on

ilma meie soowita) tagajärge, ka ei mõju tema mitte mõõda pääsemata, waid ainult usu tegewuse läbi."

Rinneij's Theological Compendium page 121.

6. Jumala käst peab kõrgele tõstetud saama. Rogudus peab saama kokku kogutud, kui oleks nad Sinai mäe ümber, mille harjalt nad Jumala häält tema käskude kuulutamisel kuulsiwad, kes igawene, ja omas iseloomus muutmata on. Käskule peab ewangelium järgnema.

Ülesäratatud patune peab Kristuse juure juhatud saama, et tema näha wõib, et kui küll tema üleastumised rasked, wõib neid Kristuse weri ometi ära pesta. On palju kuulutajaid, kes ainult ewangeliumist räägiwad... Nemad wõiwad imeilusa ehituse üles ehitada, aga selle põhi on liiwa pääl. Ükski hoone ei wõi kindlalt ülesehitatud saada, olgu siis, kui tema alus kindlaste ehitatud on, tõsise meelearanduse läbi Jumala poole. Ewangeliumil ei ole muidu ühtegi tähendust, olgu siis et tema käsu kindla põhja pääl on, mis Kristus mitte kaotama ei tulnud, waid täitma.

Käst, ilma ewangeliumita saadab meid orjama. Ewangelium ilma käsuta wasturääkimisele; mõlemad üheskoos — armastus puhtast südamest ja hääst südame-tunnistusest ja otsekohesest usust, mis meid täiussele wiib."

Bischof Simpson.

8. lektion. — 24. weebruaril.

Singamise päew wanas seaduses.

Rüsimised.

1. Misjuguses wahetorras on Kristus kõige loodud olewustega? Kol. 1, 16.
2. Kui palju sai aega pruugitud maailma loomiseks? 2. Mos. 31, 17.

3. Kui Jumal loomise töö lõpetanud oli, mis tema siis tegi? 1. Mos. 2, 1—3. 1. märkus.

4. Kelle jaoks tehti hingamise päew? Mark. 2, 27.

5. Missugune teine põhjus saab hing. päewa pühitsemiseks üles antud, pääle selle kui Israel Egiptusest wabastud sai? 5. Mos. 5, 15. 2. märkus.

6. Missugune tunnistus on meil selleks et nädala sisse seade juba enne Sinai mäe pääl käsu andmist oli? 1. Mos. 7, 4; 8, 10. 12; 29, 27. 28.

7. Mis üle kaebas Warao Mosese pääle, kui Moses Israeli lapsi wabastada tahtis? 2. Mos. 5, 4. 5. 3. märkus.

8. Kuidas tehti Israeli rahwale see määratud hingamise päew selgeks? 2. Mos. 16, 23—30. 35. 4. märkus.

9. Kuidas õpetati neid seda pühapäewa pühitsemata? Salm. 22—24.

10. Missugune töö keelatakse meile neljandamas käsus ära? 2. Mos. 20, 8—10. Wastus: Meie oma isiklik töö.

11. Missugune töö on siis hingamise päewaga kokkukõlas? Jumala töö. 5. märk.

12. Meie mure ja rahutuse päewadega wõrreldes, missugune peaks meil hingamise päew olema? Jes. 58, 13. 14.

13. Mis tõendab meile, et hingamise päew ka uue maa pääl pühitsetud saab? Jes: 66, 22. 23.

M ä r k u s e d.

1. See on selge, et Kristus hingamise päewa teinud on, sellepärast on see iseäraliselt tema päew. Tema tehti loomise nädala lõpul, enne weel kui patt olemas oli siin maa pääl, ja sellepärast ei kuulu tema mitte warjukäskude hulka, mis patu pärast tarwilikuks saiwad. Seitsemendamaast päewast sai selle läbi hinga-

mise päew tehtud, et sellel päeval puhatud sai, et Kristus seda päewa iseäralikult õnnistas ja pühitses.

Pane tähele, Kristus õnnistas ja pühitses seitsmendamat päewa, ja ei mitte hingamise päewa sisse-seadmist.

Selle lause kohta „ja pühitses teda“ ütleb prof. George Busch: „Selles lauses leiame meie, punktipäälse hingamise päewa inimese jaoks määramise. Et Jumal teda pühitsenud on, see on ühetähendusline tema pühitsemise käsuga. Loomisestöö lõpul sai seitsmes päew selleks otstarbeks määratud ilma aja, kui ka maa kitsendusega, ja oli nii siis terve inimesesoole sisseseatud. Sel korral hingamise päewa pühitsemist peame nõnda mõistma, et ta iseäraliste Jumala teenistuste jaoks äraeraldud sai.“ Beitrag zum ersten Buch Mose. Bd. 1. Seite 47—49.

2. Issand on meie looja, lunastaja ja pühitseja. Hingamise päew on loomise mälestus, lunastamise mälestus ja pühitsuse märk. Loomise mälestuse leiame meie 2. Mos. 20, 8—11; Lunastuse mälestuse 5. Mos. 5, 15. ja pühitsuse mälestuse 2. Mos. 31, 13. ja Esek. 20, 12.

3. Egiptuses oli Israael suuremalt jaolt Jumala käsu tundmise kaotanud ja eeskirjadest kõrvale kaldunud. Hingamise päew oli kõigist teotud saanud ja nende ülewaatajate sundmus oli hingamise päewa pühitsuse peawõimatuks teinud. Uga Moses tegi Israeli lastele selgeks, et kõige esimene nende wabastuse tingimine, on Jumalale sõnakuulelik olla. Ja need hingamise päewa ülesseadmise püüded, tulid nende waewajate ette nähtawale. E. G. White.

4. Üeldakse, et neljas käsk ei määra nädala päewade seas ühtegi päewa pühitsemiseks kindlaks, waid käseb ainult kuue tööpäewa järele ühte pühitseda. Israeli laste läbielu kõrbes, manna korjamise juures, teeb kõigile, mõne teise nädala päewa pühitsemise võimatuks. Nelikümmend aastat tähendas Jumal nädala seitsmen-

dama päewa kui õige hingamise päewa pääle, ja finnitäs sellega neljandama käsu tähenduse kindlaks.

5. Preestrid pidid hingamise päewal kaks lam-
mast ohwerdama, mis sellel päewal neile rohkem tege-
wust andis, kui ühelgi muul päewal, aga see oli Jumala
töö, ja ei kellegi teise, mis nad tegiwad. 4. Mos. 28, 9.
10. Eset. 46, 4.

9. lektzion. — 3. märtsil.

Hingamise päew uues seaduses.

R ü s i m i s e d.

1. Missuguse seisukoha wöttis Kristus selle käsu
kohta, mille sees hingamise päewa käst oli? Laul
40, 8. 9; Matt. 5, 17. 18.

2. Missuguses wahetoras seisab Kristus selle käsu
sees hingamise päewaga? Mark. 2, 27. 28. 1. märkus.

3. Kes wõib nii siis see õige hingamise päewa
käsu seletaja olla? Mis ütleb tema hingamise päewa
pühitsemise kohta? Matt. 12, 12.

4. Missugused on mõned nendest asjadest, mis
meie hingamise päewal teha wõime, ilma et meie sellega
neljandast käsust üle astuksime? Matt. 12, 10—13;
Lut. 13, 11—17.

5. Missugune töö on keelatud, neljandama käsu
läbi, Kristuse õpetuse järele?

W a s t u s: Meie oma isiklik töö.

6. Mis oli Kristus harjunud hingamise päewal
tegema? Lut. 4, 16—22.

7. Kas on apostlid pääle Kristuse taewaminekut
sellest kombest kinni pidanud? Ap. 17, 2.

8. Missugusest Kristuse maanitsusest wõime meie
näha, et hingamise päew weel nelikümend aastat pääle
tema ülestõusmise pidi pühitsetud saama? Matt. 24, 20.

9. Missugust päewa pühitsetid Kristuse järelkäijad pääle tema surma? Lut. 23, 54, 55.

10. Kui tihti leiame meie uue seaduse sees esimest nädala päewa — üleüldiselt pühapäewaks nimetud — nimetud?

Missuguse iseäraliku nädala esimese päewa pääle käiwad need kuus kirjakohhta? 2. märkus.

11. Kas on iialgi nädala esimene päew hingamise päewaks wõi Issanda päewaks nimetud? Kas leiame kirjadest, et apostlite ajal selle üle waidlus oli, missugune päew see õige hingamise päew oli? 3. märkus.

12. Mis teatakse meile selle koosoleku üle, mis Paulus nädala esimesel päewal pidas? Ap. 20, 6. 7. 4. märkus.

13. Milleks manitseb Paulus meid, igal nädala esimesel päewal? 1. Kor. 16, 1. 2. 5. märkus.

14. Kas on Issandal, sellel kristlikul ajajärgul üks päew, mis tema oma päewaks nimetab? 1. Sm. 1, 10. 6. märkus.

Märkused.

1. „Jeesus kinnitab hingamise päewa tema waimliku aluse pääl. Hingamise päew on inimese pärast tehtud ja ei mitte inimene hingamise päewa pärast.“

Sellega wabastab ta hingamise päewa kõigest juutide wale kitsendustest ja paneb teda alg-seisukohta, tema juhatab selle kõrgema põhjuse pääle, inimese hääkäe-käigu pääle. Hingamise päew on inimese pärast tehtud, „mitte üksi juutidele, waid kõige inimese soole, ei mitte ühe ajajärgu jaoks üksi, waid kõige inimesesoole, üleüldiselt, iga elutingimise jaoks, iga aja ja koha jaoks.“ George Elliott, in Abiding Sabbath page 165.

2. „Esimene nädala päew“ on kui niisugune ainult 8. korda uues seaduses nimetud. Näituseks: Matt. 28, 1; Mark. 16, 1. 2. 9; Lut. 24. 1. Joa. 20, 1, 19;

Alp. 20, 7; 1. Kor. 16, 1. 2. Need esimesed kuus kohta leiame ewangeliumides, ja tähendawad üht ja sedasama päewa — päewa, millal Kristus surrust ülestõusis. Sellel päewal ilmus Kristus mõne apostlile, et need tema ülestõusmise tunnistajad pidid olema, et tema kirjade järele „kolmandal päewal üles tõusis (1. Kor. 15, 4), et sellega tema tõotust täita (Matt. 16, 21).“ See pidi üks neist tema Messia ameti tundemärkidest olema.

3. Et uus testament, pühapäewa pühitsemise üle waitib, see peaks üks suur pettumus olema, nendele kes pühapäewa pühitsemiseks uuest testamendist tõendusit otsiwad. Kusagil ei leia meie ühte püha nimetust nädala esimese päewa kohta. Selle jaoks ei ole ühtegi käskimist piiblis. Ei leia meie ka seda kirjas, et teda kui hingamise päewa oleks peetud. Niisama ei leia meie ka apostlikul ajal ühtegi waidlusküsimust selle üle, misjugune päew see hingamise päew peab olema. Kui hingamise päewa pühitsemise üle mingisugust kahtlust ehk rahutust oleks olnud, siis ei waitiks püha kiri mitte selle üle.

4. Ei ole mingisugust tunnistust selleks Alp. 20. p. antud, et see Troa koguduse harjund wiis oli, sellel päewal koos käia, ehk et ka Paulus alati nädala esimesel päewal koosolekuid pidas. Üks ainsam kord ei tähenda, et see neil alati kombeks oli, ka ei leia meie selles kirja kohas vähematti, mis selle kui alatise kombe pääle tähendaks.

5. See ei olnud mitte awalik korjandus koguduses, nii kui mõned mõtlewad.

„Igal nädala esimesel päewal pangu igaüks teie feast midagi kõrwale,“ Miniatur piibel.

„Igal nädala esimesel päewal pangu iga üks kodus midagi kõrwale, ja kogugu mis tema hääks arwab.“ L. van Ess'i ümberpanek.

„Korjandus pühade waeste hääks Jerusalemas, pidi iganädalise erakorjanduse läbi kogutud ja äraandmiseks walmis olema kui tema tuli.“ Oxford Century piibel.

6. Jumala sõna, ja ei mitte Jumalast sisseandmata ajalugu, peab otustama misjugune päew see Issanda päew on.

Kristus meie Issand tegi hingamise päewa, tema ütleb enese ka hingamise päewa isanda olevat. (Mark. 2, 28). Sellepärast on hingamise päew, nädala seitsmes päew, see päew mis Issand pühitses, Issanda päew.

„Uga seitsmes päew on hingamise päew Jehowale sinu Jumalale“ (2. Mosj. 20, 10).

Ükski inimese mõistuse otsus ei või seda asja muuta. Ükski teise aastasaja tundmata isiku tõendus, ei või seda selget „nõnda ütleb Jehowa“ ümber muuta. Üks kindel wähe peaks laupäewa ja hingamise päewa wahel tehtud saama, sest selle päewa algus kui ka see päew on äralangemise läbi saanud muudetud.

Uhtust õhtuni, on Jumala määrus.

Piiblitik hingamise päew ulatab praeguse laupäewa pääle ainult kolmweerandid oma aja pikkusest.

10. lektšion. — 10 märtsil.

Hingamise päewa muutmine.

Rüsimised.

1. Misjugune nädalapäew on see ainsam piiblitikult maksvals tunnistud hingamise päew?

Wastus: nädala seitsmes päew. 2 Mosj. 20, 8—11; Luk. 23, 54—56.

2. Misjuguist päewa pühitsewad nüüd suuremalt jaolt kõik kristlased?

Wastus: Nädala esimest päewa.

3. Kas võib hingamise päewa muutmist korda saata, ilma selle käsu muutmiseta mis hing. päewa pidamist õpetab? Uga mis ütleb Kristus nende käskude

kohta, mille seas ta hing. päewa käst on? Matt. 5, 17. 18.

4. Kas wõib keegi „nädala esimist päewa“ neljanda käsu sisse lugeda, ilma et ta selle juures „kõige wähemat kirja ehk tähekest“ muudaks? —

5. Mis kuulutas Paulus ette, koguduse suurest äralangemisest? 2. Tes. 2, 3. 4. 1. märk.

6. Kuidas kirjeldab ta seda äralangemise algust koguduses? Ap. 20, 28—30. 2. märk.

7. Mis ütles Tainiel sellest suurest kirikliku wõimu tööst mis pidi üles tõusma?

San. 7, 25. 3. märkus.

8. Missugune wõim tunnistab, et tema hingamise päewa käsu on muutnud? 4. märkus.

9. Millal ja kuidas algas kristlaste seas pühapäewa pühitsemine? 5. märkus.

10. Missugused olid need pää põhjused, miks-pärast pühapäew hingamise päewa asemele seati? 6. märkus.

11. Missugused ajaloolised tõendused toob üks kirjanik pühapäewa pühitsemiseks ette? 7. märkus.

12. Mis ütleb Issand inimestest seatud käskude pidamise kohta? Matt. 15, 9.

13. Missugune õnnistus on hingamise päewa pühitsejatele tõotatud? Jes. 56, 2.

M ä r k u s e d.

1. Kui see äralangemine täieste wälja arenenud on, siis saab see pää awalikuks, keda „patu inimene ja ärarikkumise poeg“ hüütakse, „nõnda et tema otsekui Jumal Jumala templis istub, ja näitab iseennast otsekui peaks tema Jumal olema.“ 2. Tes. 2, 3. 4.

2. Paulus juhatab meid kahe apostliku usupuhtuse langemise põhjuse pääle.

Esitaks „teie eneste seast“ kogudusest pidiwad mehed tõusma, kes „pööratsid kõnesid räägivad.“ Teiseks „hirmsad hundid“ saawad wäljast tulema, et karja laiiale pillutada.

3. L. wan Es's'i ümberpanek toob selle kirja koha järgmiselt: „ja tema mõte on aegasid ja käsku muuta,“ nii ka Inglise järelew. ümberpanek.

4. Meie tähelepanek saab teatud tõeasjade pääle juhitud. Piibel ei nimeta ialgi mõtet, kui peaks Sumala käsk — need kümme käsku — Sumala soowi pääle muudetud saama.

Ülleüldse tunnistatakse õigeks, et neljas käsk ümbermuudetud on. Ülinsam wõim siin maa pääl, kes käskude muutmiseks omal õiguse ütleb olema, on Rooma-katoliku kirik, paawstliku waimuliklitude wõimu läbi esitatud; ja see korraldus seletab, et tema selle muutmise kordasaatnud on.

Selle seletuse läbi peab tema ennast Danieli raamatus ettekuulunud wõimuga üheks. Tan. 7, 25. Järgmine wäljawõte ühest Katoliku kiriku kirjatööst, walgustab seda küsimust: —

K ü s i m u s : Kuidas wõid sa tõeks teha, et kiriku wõim on pühasid ja püha päiwi sisse seada?

W a s t u s : Sellega, et hingamise päew pühapäewaks on ümber muudetud, mis kõik protestantlased tõeks tunnistawad, ja just sellega oma põhjusmõtete wastu teewad, et nemad pühapäewa pühitsewad, teised selle kiriku wõimu poolt sisse seatud pühad aga tähelpanemata jätawad.

Abridgment of Christian Doctrine. S. 58.

K ü s i m i n e : Kas on sul weel üks teine näitus selleks, et kirikul wõim on, pühasid sisse seada?

W a s t u s : „Kui temal seda wõimu mitte ei oleks, siis ei oleks tema seda wõinud teha, milles kõik uuema aja usumehed temaga ühel nõul on, see on, tema ei oleks mitte hingamise päewa s. o. nädala seitsemenda

päewa asemele, pühapäewa, s. o. nädala esimese päewa pühitsemist siiseseada wõinud, ja teda nõnda ümbermuutnud, milleks nemad piiblist ühtigi alust ei leia.“

Doctrinal Catechism Seite 174.

„Katoliku kirik, oma esimesta ülemwõimu läbi, on pühapäewa üheks pühaks päewaks loonud, et teda kásu hingamise päewa asemele panna.“ Kansas City Catholic Feb. 9. 1893.

„Oma jumaliku missiooni wõimuga on Katoliku kirik hingamise päewa pühapäewaks ümber muutnud.“ Catholic Mirror Sept. 23. 1893.

Rüsimine: Missugune on hingamise päew?

Wastus: Laupäew on hingamise päew.

Rüsimine: Mikspärast pühitseme meie pühapäewa hingamise päewa asemele?

Wastus: Meie pühitseme pühapäewa hingamise päewa asemele sellepärast, et katoliku kirik Laodicea Koncili pääl (336. a. p. Kr.) hingamise päewa pühaduse, pühapäewa pääle on pannud. The Conwerts Cathecism of catholic Doctrine, page 50.

(Seda raamatut õnnistas paawst Piius X., 25. jaanuaril 1910. a.)

5. Kannataja Justin'i teatamise järele, pidaswad mõned kristlased õhtumaal ja Roomas teise aastasaja keskkel pühapäewa, Kristuse ülestõusmise mälestuseks.

Uga see päew oli kui pühapäew (kui üks aasta pühadest, nii kui suwiste pühad, jõulud ja n. e.) ja tema pühitsemine ei kannud mitte hingamise päewa iseloomu, nii kui Sir William Damwille teatab: „Aastasajad läksiwad mööda, ennem kui pühapäew hingamise päewa mõiste all kristlikus kirikus pühitsetud sai. Ujalugu ei anna ühtegi otsekohest tunnistust, ega räägi ka kalduwusest selle poole, kui oleks pühapäew pühitsetud saanud, ennem kui Konstantin 321. a. p. Kr. pühapäewa kásu wälja andis.“

6. Üks põhjus mis selleks palju kaasa aitas, et pühapäew hingamise päewa asemele pandud sai, oli kristlaste ja juutide wähel walitsew wihawaen, kus kristlaste poolt kõik wihatud sai, mis „juudilik“ oli.

Juudid lõiwad Kristuse risti. Nemad käiswad kristlastega nende tagakiusamise ajal teotawalt ümber. Juudid pühitsewivad hingamise päewa. Konstantin ühines õhtumaa kirikuga kui ta piiskoppidele Kristuse ülestõusmise pühade üle kirjutas: „Ärgu olgu meil midagi ühist, selle waenuliku juuda rahwaga.“ Socrates, History of the church Book 1. chapter 9.

Siis tuli see kuulus Rooma keisri Konstantini käsk, mis aastal 321. p. Kr. wälja antud sai, et „kõik kohtuherrad, linnaelanikud ja ärimehed pidiwad sellel aulisel päikesel päewal tööst puhkama“; aga põllumeestele jäeti täieline wabadus niisama ka päikesel- wõi pühapäewadel, kui äripäewadel tööd teha. Mosheim teatab, et selle käsu järelduusel pühapäewa waljumalt pidama hakati, kui iialgi ennem.

See püha- wõi päikesel päewa siiseseadmine ei olnud weel kirikliku wõimu läbi tehtud. Kirik pidi siin alles pääle selle toimetama.

See oli aga warsti tehtud. Aastal 363—364 sai Laodikeas kirikutogu poolt järgmine otsus tehtud: „Kristlased ei pea mitte juutide kombeid täitma, selles et nemad laupäewal (see on hingamise p.) tööd ei tee, nemad peawad sellel päewal tööd tegema, aga Issanda päewa peawad nemad iseäranis austama, ja et nemad kristlased on, ei peaks nemad sel päewal kui wõimalik on, mitte tööd tegema. Kui neid juutide kombeid täitmast leitakse, siis peab neid Kristusest wälhajätma.“ Hefele, History of church Canneils, Bal. 2. Book 6. Page 316.

Sellest wõime meie näha, misfuguse aluse pääl Issanda päew on; kõige ennem sellel päewal waimulikele koosolekute pidamise peal, nendele aitas kristlik kirik oma wõimu läbi seega kaasa, et ta neid waitides

kaitse, wiimaks kinnitas, ja kiriklikkude wüürstide läbi üle terve riigi hääks tunnistas.

Mis aga sellel päewal tööst puhkamisesse ja äri-elu kitsendustesse puutub, siis pidaswad selle aja wõimu mehed seda niikaua jõu sees, kui nemad ametiis oliswad. Siljem tuliwad kiriku nõukogude koosoleku käsud, paawstide ja ülempreestrite määrused juure, kelle kätte kõik kiriklikkude asjade juhatus anti. Dr. Peeter Heylyn in History of the Saabath, page 353.

11. lektzion. — 17. märtsil.

Tõsine hingamise päewa pühitsemine ja hingamise päewa uuendus wiimsel ajal.

Rüsimised.

1. Misfugune tõotus sai Iisraelile antud, tõsise hing. päewa pühitsemise põhjal? Jer. 17, 24—26.
2. Misfugused nuhtlused neile tõotati, kui nemad hingamise päewa teotawad? Salm 27.
3. Misfuguse käsu oli Iisrael saanud, õige hingamise päewa pühitsemise kohta? Mis oli neile ärakeelatud teha? 2. Mos. 2, 8—11.
4. Mis näitab meile, et hingamise päew mitte koor- maks ega raskuseks ei pidanud olema? Jes. 58, 13.
5. Kui Iisrael tõotud maa poole teel oli, misfugused õpetused anti temale hingamise päewa pühitsemise kohta? 2. Mos. 16, 23—30.
6. Misfuguse osa hingamise päewa pühitsemise pääle sai sel ajal kui Iisrael kõrbes rändas, iseäranis rõhutud? 1. märkus.

Kui Israeli lapsed Babeloni wangi põlwest wabaks saiwad, mis asjas nende seas wõttis Neemia uuenduse ette? Nem. 13, 15—22.

8. Kuidas uuendas Kristus hingamise päewa, kui tema siin maa pääl elas? Matt. 12, 1—8.

9. Kuidas on inimesed Kristuse ajast pääle, Jumala pühapäewaga ümber käinud? 2. märkus.

10. Missuguste mõjude sunnil teotas Jumala rahwas minewikkus Issanda päewa? Efel. 22, 25—28. 3. märkus.

11. Mis ütleb Daniel selle wõimu kohta, kellel nõu on aega ja käsku muuta? Dan. 7, 25.

12. Mis räägib Soannes sellesama wõimu kohta? Ilm. 13, 2—8.

13. Missuguse kuulutuse saadab Jumal nüüd maailma, et inimesi Jumala tõest ära langetawa mõju alt ära päästa? Ilm. 14, 6—11.

14. Missugune tagajärg saab sellel kuulutusel olema? Ilm. 14, 12; 15, 2. 3.

Märkused.

1. Kõik need nelikümend aastat läbi sai imede läbi Israeli rahwale selgeks tehtud, missugusel nädala päewal see neljandama käsu hingamise päew oli. Esiteks, andis Jumal järgmisel päewal enne hingamise päewa kahewõrra mannat; teiseks, mannat ei sadanud hingamise päewal mitte; ja kolmandaks seisid see manna, mis päew enne hingamise päewa korjatud sai, wärste ja maitsew kõik hingamise päew läbi, kui aga keegi äripäewal teise äripäewa jaoks walmis kogus, siginesid manna sisse ussid ja ta haises. 2. Mos. 16, 20. 24.

2. Apostlite ajast saadil on, omas mõttes kristlik kogudus, (see on kogudus kes arwas enese kristliku koguduse olema aga ei olnud mitte), niisama ka wana seaduse kogudus suusõna õpetusi — inimeste käskimisi —

Sumala käskude asemele pannud ja pidanud. Jehowa püha päew sai see läbi teotatud ja harilikuks töö päewaks tehtud, kuna selle asemele „metfiku paganate päikese päew“ pandud sai.

3. Eht küll see kirjakoht Iisraeli laste äralangemiseft räägib, siiski kirjeldab tema wäga trehwawalt nende waimulikkude isikute tegusid, kes minewiku aastasadadel kristliku kiriku üle walitsejad oliwad; niisama annab ta meile ettekujutuse mis siis jälle sünnib, kui seesama äralangemise waim praeguse aja moodsa (modern) kristliku koguduse juhatajate üle walitseb. See prohwetlik kuulutus awab ennast meie filma ees kui ajalugu.

12. lektzion. — 24. märtsil.

Ewangeliumi töö toetus.

Rüsimised.

1. Mis õpetas Kristus ewangeliumitööliste ülewalpidamise kohta? Matt. 10, 10.

2. Mis suguse plaani oli Sumal wanaste oma kogudusele, preestri ameti ülewalpidamise kohta annud?

4. Mos. 18, 20—24.

3. Mis sugused tõendusd on meil selleks, et kümnese maksu seadus juba enne Iisraelis maksew oli, kui lewiitlik käsk anti? 1. Mos. 14, 18—20; Ebr., 7, 1—4.

4. Millest maksis Abraam Iisandale kümnest? 1. märkus.

5. Mis sugusesse preestri-korda kuulub meie Ülempreester Kristus? Ebr. 7, 21.

6. Mis ütleb meie Ülempreester meie kohustest kümnese maksu kohta? Matt. 23, 23.

7. Mis suguse tõotuse tegi Jakob kümnese sisse-seadmise korra kohta? Kui palju, tema ütelse järele,

temal pidi olema, ennem kui tema Issandale kümnest maksta wõis? 1. Mos. 28, 20—22. 2. märkus.

8. Mis näitab, et kuulutajate ülewal pidamise korraldus, ewangeliumi kuulutuse korraldusega ühendud on? 1. Kor. 9, 13. 14.

9. Kelle omandus on lõit siin maa pääl? Laul 50, 9—12; Alg. 2, 8.

10. Kuidas tuletas, Meltiseedet Abraamile meelde, seda põhjustöde? 1. Mos. 14, 19. 3. märk.

11. Kuidas waatab harilikult inimene maapäälsete asjade pääle, mis tema oma on? 5. Mos. 8, 10—14. 17.

12. Mis peaks ta meeles pidama? 5. Mos. 8, 18.

13. Misfuguses wahekorras seisab inimene Sumala õnnistustega? 1. Pet. 4, 10.

14. Mis nõutakse hää majapidaja käest? 1. Kor. 4, 2.

15. Kuidas waatab Sumal selle majapidaja pääle, kes Sumala kümnese tagasi hoiab? Mal. 3, 8. 9.

16. Misfuguste tingimistega lubati Issraeli rahwale nende kümnißt lunastada? 3. Mos. 27, 30—31.

17. Misfuguseks otstarbeks pidi kümnes pruugitud saama? 4. Mos. 18, 21. 24.

18. Misfugused nuhtlused tuliwad Issraeli pääle, kui nad eneste huwid esimise koha pääle ja Sumala huwid teise koha pääle seadsiwad? Sag. 1. 2—11.

19. Misfugune rikkalik õnnistus on neile töötatud, kes kümnuße, kui Issanda omanduse, äraandmises üstawad on? Mal. 3. 10—12.

Märkused.

1. See teadaanne kümnese fissseadmise üle Abraami poolt on tähelepanemise wäärt.

Ennem kui Abraam sõja saagi, mis tema kui wõitja omandus Soodoma kuningale ära andis, ennem kui ta oma ühisuslastele osa jagas, ennem kui tema

mingisugust ilmlikku kohust selle saagi asjus täitis, andis ta kõige enim Jumalale kümnese kõigest, mis tema oli saanud. Tema tunnistas Jumala preestrit kui niisuguseks, kellel Jumalalt see meelewald oli antud, et tema seda osa, mis Jumala oma oli, wõis wastu wõtta, ja ilma mingisuguse iseäralise küsimuseta andis ta temale kümnese kõigest.

Meie ei taha mitte selle teadasaamiseks aega raisata, kes Melkiseedet oli. Piibel ütleb et tema „Saalemi kuningas“ ja „kõigekõrgema Jumala preester oli.“ Sellega jätame selle uurimise seisma.

2. Tähelepanemise wäärt on teada, et Jakob mitte suurt sissetulekut ei soowinud, enim, kui ta Jumalale kümnese tahtis anda. Kui temal ainult toiduks ja katteks küllalt olema saab, siis tahtis tema juba sellest Jumalale kümnese anda. „Kas peaksite meie, keda täna täielis ewangeliumi walguis ja kõig eesõdigused rõõmustawad, sellega rahul olema, et meie wähem anname, kui need, kes minewikus halwemates elutingimistes elasid, kui meie tänapäew.“ Ei, kas ei peaks meie tänulik meel ja kohusetunne nii palju suurem olema, kui need õnnistused suuremad on mille üle meie täna rõõmustada wõime. Patriarhid ja prohwetid l. k. 183.

Nii tihti kui meie iseäralikul wiisil wabastud saame, ehk uusi ja ootamataid armuawaldufi wastuwõtame, peaksite meie Jumala hädust ülestantama, ei mitte üksi tänulikkudes sõnades, waid ka annetes ja kingitustes tema töö hääks, nii kui Jakob seda tegi.“ Säälsamas.

3. Jumal ei tarwita mitte meie raha, aga meil on wäga tema õnnistust tarwis.

Meil on meie iseloomu wäljaarenemist tarwis, mis meie helde andmise waimu läbi omandada wõime. Melkiseedet tuletas Abramile meelde seda tõepõhjusmõtet, mis kümnese sissetaadlus õpetab, et Jumal taewa ja maa omanik on. Kümnese maksmine on selle tõe maksustunnistamine.

13. leetšion — 31. märtsil.

Kristlik kasiuus.

Rüsimised.

1. Missugune peab meie seisukoht kristliku kasiuuse kohta olema, kui meie kristlikus wõitluses wõidurikalt läbi minna tahame? 1. Kor. 9. 24—27. 1. märkus.

2. Mis näitab, et Jumal meie ihuliku terwist filmas peab? 3. Joa. 2.

3. Kuidas wõib inimene oma terwise hoidmiseks ennast jumalaga ühendada? 2. Mos. 15, 26. 2. märkus.

4. Milleks on inimene loodud? Jes. 43, 7.

5. Kuidas maanitseatakse meid Jumalat austama? 1. Kor. 10, 31.

6. Mis tehti prassiijate ja joodikutega wana seaduse ajal? 5. Mos. 21, 20. 21.

7. Missugune hoiatus antakse Jumala rahwale wiimase ajal? Lut. 21, 34. 35. 3. märkus.

8. Mis sisaldas eneses alguses antud sõbgikaart? 1. Mos. 1, 29. 4. märkus.

9. Missugused elutingimised lubasiwad alguses antud sõbgikaardist kõrwalkaldumist? 1. Mos. 7, 23; 9, 3. 5. märkus.

10. Missugust nõu peaksime meie oma sõbgiaja kohta tähelepanema? Rog. 10. 17. 6. märk.

11. Missuguseid ettewalmistusi tegi Jumal selleks, et inimesele wabas õhus liikumiseks wõimalust anda? 1. Mos. 1. 28; 2, 15.

12. Mis on üks hää abinõu uneta oleku wastu? Rog. 5, 11.

13. Mis on tehnikult tegewuseta oleku tagajärg? Rog. 10, 18. 7. märkus.

14. Missugused õnnistused saawad meile osaks, kui meie Jumala sõna tähele paneme? Op. 4, 20—22.

15. Missugune ihulik muudatus on meile Kristuse tulewiku ajal töötatud? Wil. 3, 20. 21. 8. märkus.

Märkused.

1. Tõsine kristlane on igas asjas kasiin. See ei tähenda mitte kahjulikkudes asjades kasiinust, nii kui mõned seda seletada tahavad, vaid täieline eemalhoidmine kõigest sellest mis kahjulik, ja nende asjade pruukimises kasiinus (parajuse pidamine), mis meie kehale kosutaw ja terve on.

2. Õiged kehalikud harjunud kombes edendawad ka waimlist wäljaarenemist. Meie mõistusewõime, kehalik jõud ja pikk eluiga on äraolenewad, Jumalast antud muutmata seadustest. Siin ei ole mitte juhtumust. Jumal ei hoiu mitte imetegude läbi nende terwist, kes oma hooletuse läbi niisugusele eluteele sattunud, mis terwisehoiu seaduste wastu on.

Terwisehoiu nõuete tähelepanemata jätmise tagajärg on alati haigus.

Christian Temperance page. 28. 108.

3. „See hoiatus on tähelepanemisewäärt. Prassimine, liigsöömine on selle rahwa põlwe patt.“

E. G. White.

Dr. B. W. Richardson ütleb: „See on tõsi, et suurem jagu jõukast rahwast liig palju, ja liig mitmekesiseid toitusi pruugiwad.“

Mitmed sööwad kaks korda nõnda palju, kui tarwis, ja mitte wähe ei ole neid, kes neli korda rohkem sööwad kui tarwilik on.“

Piiblik eeskiri selle kohta on: „Söö rammu pärast, ja ei mitte joomise (prassimise) pärast.“ Rog. 10, 17. Niisama ka Sp. 23, 16: „söö oma tarwituseks.“

4. „Terawili, puuwili, pähtlid ja juurewili sisaldawad seda toiduollust, mis Looja meile ihu toitmiseks seadnud.“

Kui need toidud lihtsalt ja loomulikul wiisil valmistatud saawad, on nemad väga toidetawad ja terwed.“

Ministry of Healing page 296.

5. Kui taimne toitu liiga vähe on, nii kui see Noa ajal oli, võib häda pärast tarvilik olla, puhta elajate elu võtta, et selle läbi inimesi elus hoida; aga need hädabud, mis lihatoit enesega kaasa toob, suurenevad väga kiireste.

„Liha ei ole iialgi see kõige parem toiduaine olnud; aga liha toitumise tarvitamise vastu peab iseäranis elavat vastuvaidlust ülesvõtma nüüd, kus haigus loomade seas väga suureneb. Need kes lihatoitusid pruugivad, teavad vaevast, mis nemad söövad. Kui nemad neid loomi elusalt näeksid, ja selle liha sisuliku väärtust tunneksid, mis nemad söövad, siis pööraksid nad sellest põlgusega ära. Inimesed söövad alati liha, mis tiisikuse- ja vähjahaigustest läbiimbinud on. Tiisikus, vähjahaigus ja teised hirmsad haigused laotatakse selle läbi laiale.“

„Suure Arsti jälgedes“ l. t. 318. 319.

6. Need sõnad „digel ajal söövad“ annavad mõista, et meie oma sööma aegad peame tähele paneme. „Reegi ei peaks ennem sööma, kui mao sees olem toid täiesti äraseeditud on, ja veel tarviliku puhke vaheaja mao tegemisele annud on.“ How to live, page 55.

7. Kui meie ühte musklit pikem aeg mitte ei pruugi, siis jääb tema pehmeks, nõrgaks ja kahaneb. Loodus vihkab laiskust, ja ei toida ühtegi organi ega tema jagu, mis mitte pruugitud ei saa. Mitmed ilusad kujud, mis jumalik Meister teinud on, lähewad tegemise olefu ja laiskuse pärast hulka. Korraline kehalik tegevus, elustab pudusooni, kiirendab wereringjooksu, aitab seedimisele kaasa, kiirendab väljahaitmise korraldust, edendab hingamist, puhastab verd, kõwendab muskolid ja elustab terwet keha. Sissee ja wälja hingamist läbi panakse elu seadus liikuma.

8. Kõik tuliwad selles samas suuruses haudadest wälja, nagu neid sinna sisse oli pandud. Udam, kes

nende ülesäratute seas on, on oma ülendawa kõrguse ja tubli kaju poolt, oma kehaehituses ainult wähe Jumala Pojast alamal. Tema kehaehitus pakub filma-paistwat vastuolu, tema järeltulewa rahwapäõlwega* wõr-reldes; sellega näidatakse inimesesoo halwenemist.

Kõik tõusewad üles wärskuses, ja igawese nooruse jõuga. Alguses loodi inimene Jumala sarnaselt, mitte üksi iseloomu, waid ka wälimise kaju ja näojoonte poolest.

Patt on inimeses, Jumala kaju inetumaks teinud ja peaaegu ära häwitanud; aga Kristus tuli seda mi-ärakaotatud, jälle uuesti ülesseadma. Tema saab meie halwa ihu muutma ja oma äraseletatud ihu sarnaselt tegema. See surelit, kaduw kaju, mis kord patuga roo-jastatud sai, saab täielikuks, ilusaks ja suremataks.

Kõik kehaehituse wead jääwad hauda. Kui neid jälle elupuu juure lastakse, siis saawad äralunastatud selles ammuigi kaduma läinud paradiihis „kaswama“ kuni nad jälle alginimese-soo kõrguse tema täielikus iluduses kätte saanud on. Need wiimased patu wande jäljed, mis weel küljes olid, saawad kõrwaldatud, ja Kristu-ustawad sulased ilmuwad Jeesanda oma Jumala au sees waimu, hinge ja ihu poolest täiesti Jumalakuju sarnaselt. Oh imelik äralunastamine! ammu tõotatud, kaua ihal-dawalt järelmõeldud, aga mitte iialgi täielikult mõiste-tud.“ Suur wõitlus l. k. 687, 688.